

Minister

DG Water en Bodem

Dir. Waterkwaliteit en Grote
Wateren
Waterkwaliteit en
Beschikbaarheid

Rijnstraat 8

Contactpersoon

Bescherming persoonlijke levenssfeer

advies MR / OR / VP

MR 7 maart

8e actieprogramma Nitraatrichtlijn

Kenmerk

IenW/bsk-2025/59450

Bijlage(n)

1

Inleiding

In de Kamerbrief worden de voorgenomen hoofdlijnen voor het 8^e actieprogramma Nitraatrichtlijn (8^e AP) beschreven langs drie sporen (doelsturing, maatregelpakket 8^e AP en aanpalende trajecten). De MR wordt gevraagd in te stemmen met de Kamerbrief.

Samenvatting van het voorstel

De actieprogramma's bevatten maatregelen om verontreiniging van grond- en oppervlaktewater door nutriënten afkomstig van de landbouw te voorkomen en te verminderen. Het 7^e AP loopt 2022-2025, het 8^e AP wordt voorbereid en gaat lopen van 2026-2029. Bijlage 02 bevat het MR voorstel met de brief.

Politieke context

U heeft op 10 januari ingestemd met het voorstel van M LVVN dat zij alleen de nutriëntenopgaven voor grondwater generiek oplost via het 8e AP, en dat de restopgaven voor nutriënten bij regionale overheden wordt gelegd. Regionale overheden zijn hier zeer kritisch op, omdat zij onvoldoende instrumenten en middelen hebben.

Advies

U kunt instemmen onder voorwaarde dat tijdig KRW-doelbereik in grond- én oppervlaktewater voor wat betreft de landbouwopgave wordt geborgd onder regie van de minister van LVVN, zoals de Nitraatrichtlijn vraagt. Ook bij veranderende weerscondities en andere mogelijke aanpassingen van de landbouwpraktijk.

Argumentatie

Afgelopen najaar zijn fase 1 berekeningen gedaan voor mogelijke maatregelen. Daarbij is uitgegaan van gemiddelde weersomstandigheden, van het stoppen van 'overbenutting' (=deels fraude) en continueren van de maatregelen van

het 7^e AP en de derogatiebeschikking. Op grond daarvan is geconcludeerd dat in bepaalde gebieden wel of geen aanvullende maatregelen nodig zijn.

Vanuit IenW belang is doelbereik wenselijk bij een brede range weer-jaren; het is niet altijd gemiddeld weer. Verder is het niet te verwachten dat 'overbenutting' stopt, vanwege het grote mestoverschot en daarnaast verandert het landgebruik door vervangen van gras door meer uitspoelingsgevoelige gewassen. Tot slot worden diverse huidige maatregelen afgezwakt (vanggewassen, verkleinen nutriënt-verontreinigde gebieden en i.p.v. -20% korting op de stikstof-gebruiksnorm worden lagere percentages overwogen). Door de gekozen uitgangspunten wordt een te rooskleurige prognose gedaan van de waterkwaliteit. Meetcijfers tonen juist aan dat er vanaf 2012 al geen verbetering meer optreedt.

In de brief staat: "Daarmee wordt bijgedragen aan het halen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water, waar het nutriënten afkomstig van de landbouw betreft.". Er wordt tevens verwacht dat er ook een bijdrage komt van maatregelen voor de landbouw vanuit regionale overheden. Het is logisch dat naar maatwerk wordt gekeken. Tegelijk hebben diverse gedeputeerden van provincies in de pitches met u aangegeven niet zomaar een deel van de opgave te willen overnemen. Om KRW-doelbereik te borgen mag u verwachten dat LVVN, in samenwerking met IenW, hierbij wel ondersteuning biedt en regie houdt.

Naar aanleiding van opmerkingen van de DG WB in de CFL is de samenhang tussen Nitratrichtlijn en KRW verduidelijkt. Verder is mondeling toegezegd dat IenW meekijkt bij de opdrachtverlening voor de vervolg-berekeningen met aandacht voor niet-gemiddelde weer-jaren en 'overbenutting'. De RFL is niet doorgegaan. In de MR-versie zijn op verzoek van M LVVN nog enkele zaken toegevoegd (benadrukken van doelsturing), die vanuit IenW niet om reactie vragen.

Spreektekst

- Er is nog een flinke opgave is voor waterkwaliteit.
- Dit volgt uit de KRW-tussenevaluatie en ook de Europese Commissie heeft ons hier recentelijk weer op gewezen.
- Ik heb pas een brief van waterschap Vallei en Veluwe ontvangen waarin is aangegeven dat grasland nu al wordt omgezet in gewassen die leiden tot meer af- en uitspoeling van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.
- Dat vergroot de opgave voor de landbouwsector.
- Om ook op landbouw-gebied te voldoen aan de KRW eisen voor zowel grond- als oppervlaktewater zijn aanvullende maatregelen nodig onder regie van de minister van LVVN.
- Ik trek daarin graag samen met haar op.
- Met die kanttekening kan ik instemmen met de brief en het vervolgproces.

Kader

Het opstellen van actieprogramma's is een verplichting voor LVVN vanwege de Nitratrichtlijn. Met de actieprogramma's dient een bijdrage geleverd te worden aan de doelen van de KRW.

Krachtenveld, afstemming, financiële en juridische implicaties, communicatie

Maatregelen die nodig zijn voor de waterkwaliteit, hebben weinig draagvlak bij boeren. Bij de uitgangspunten en de voorgestelde maatregelen voor het 8^e AP heeft het belang waterkwaliteit minder zwaar meegewogen als bij het huidige 7^e AP, terwijl er sinds 2021 geen verbetering is in de waterkwaliteit.

De Europese Commissie is kritisch op de Nederlandse inzet t.a.v. waterkwaliteit, met name ook vanwege verontreiniging vanuit de landbouw (Rondzendmap-2025/1484).

Bescherming persoonlijke levenssfeer